

Forvis Mazars lanseaza cea de-a 13-a ediție a Ghidului Fiscal pentru Europa Centrala și de Est. Analiza evidențiază diferențele majore în politicile fiscale, salarizare și digitalizare



- **Analiza celor 25 de țări scoate în evidență diferențe majore în fiscalitatea muncii, evoluția salariilor și cotele de TVA în Europa Centrală, de Est și Asia Centrală.**
- **Cotele impozitului pe profit în regiunea ECE variază între 9% și 30%, iar cele ale TVA-ului se situează între 17% și 27%, evidențiind diversitatea strategiilor fiscale din Europa Centrală și de Est.**
- **Unele țări, precum Ungaria, Bulgaria și Croația, ofera facilități fiscale semnificative pentru familii, în timp ce altele ofera puține sau chiar niciun astfel de beneficiu.**

Forvis Mazars, parteneriatul internațional de audit, taxe și consultanță, a publicat cea de-a 13-a ediție a Ghidului Fiscal pentru Europa Centrală și de Est (ECE), un studiu anual cuprinzător care compară regimurile fiscale din 22 de țări europene și 3 țări din Asia Centrală. Raportul ofera perspective asupra principalelor tendințe fiscale ce modelează mediul de afaceri din regiune, de la impozitarea muncii și evoluția salariilor, până la regimurile de impozitare corporativă, structurile TVA, digitalizare și implementarea impozitului global minim.

Salariile cresc, însă diferențele reale de venituri persista

În ultimul an, salariul minim mediu din regiune a crescut cu 9%, iar salariul mediu brut cu 8%, în contextul unei rate regionale a inflației de 4%. Totuși, disparitățile salariale rămân semnificative: în Austria și Germania, salariul brut lunar depășește 4.000 de euro, în timp ce în Ucraina, Moldova, Kosovo și Albania acesta se situează sub 1.000 de euro.

Ghidul din acest an introduce o nouă măsură - salariile nete ajustate în funcție de puterea de cumpărare (PPC) - care ofera o imagine mai nuanțată a veniturilor reale. De exemplu, salariul mediu brut din Slovenia îl depășește cu 700 de euro pe cel din Polonia, însă cele două țări sunt aproape egale din perspectiva puterii de cumpărare. În mod similar, salariul brut din Ucraina reprezintă doar o treime din cel al Greciei, dar ajustarea în funcție de PPC reduce considerabil această diferență.

Povara fiscală rămâne un factor semnificativ în toate țările din regiune

Povara fiscală medie în țările analizate este de 38%, un nivel considerabil peste media OCDE, care se situează la 35%. Germania și Slovacia înregistrează unele dintre cele mai ridicate niveluri ale poverii fiscale - aproape 49%, în timp ce Kosovo și Moldova se afla la polul opus, cu valori cuprinse între 13% și 16%.

Unele țări ofera beneficii fiscale semnificative pentru familii. De exemplu, în Ungaria, povara fiscală pentru familiile cu trei copii scade la 23%, comparativ cu 41% în cazul persoanelor singure. Și Bulgaria (21%), Letonia

(30%) și Croația (31%) aplica reduceri notabile. În schimb, în țări precum Germania și România, deducerile fiscale pentru familii au un impact limitat, iar reducerea poverii fiscale rămâne minimă chiar și pentru gospodăriile numeroase

„Sistemul fiscal al României prezintă o dinamică aparte. Deși cota unică de impozit pe venit de 10% este competitivă, povara fiscală totală rămâne ridicată din cauza contribuțiilor semnificative la asigurările sociale - 35% platite de angajați și încă 2,25% de angajatori. Această combinație înseamnă că, în ciuda unei cote mici de impozitare a veniturilor, costul efectiv al muncii rămâne mare, limitând venitul disponibil și îngreunând reducerea semnificativă a poverii fiscale, atât pentru familii, cât și pentru persoanele singure.”, a menționat Edwin Warmerdam, Partner, Head of Tax, Forvis Mazars în România.

Impozitul pe profit și TVA: două extreme ale spectrului fiscal

Regimurile de impozitare a profitului diferă semnificativ în regiune. Ungaria are cea mai scăzută cota de impozit pe profit, de 9%, urmată de Bosnia, Bulgaria și Macedonia de Nord, toate cu 10%. La polul opus, Slovacia (24%) și Germania (30%) înregistrează cele mai ridicate cote dintre țările analizate.

În contrast, taxele pe consum tind să se mențină la niveluri mai ridicate. Cota medie regională de TVA este de 20%, însă Ungaria (27%), Croația (25%) și Grecia (24%) se remarcă ca excepții notabile. Aceste structuri fiscale mixte reflectă priorități divergente ale politicilor fiscale: stimularea investițiilor în afaceri, pe de o parte, și impozitarea consumului, pe de altă parte.

„Cota standard de impozit pe profit de 16% din România a reflectat de-a lungul anilor o abordare pragmatică, situându-se între ratele scăzute din regiune și cele mai ridicate din alte părți ale Europei. Totuși, problemele legate de deficitul bugetar au generat, începând cu 2024, o creștere a taxării efective a companiilor, chiar dacă la nivel nominal cota de impozit pe profit a rămas aceeași. În acest sens, aplicarea impozitului minim pe cifra de afaceri pentru companiile mari, introdus în 2024, poate genera în anumite cazuri un nivel de taxare efectivă semnificativ superioară cotei nominale de impozitare, iar pentru contribuabilii care înregistrează pierderi aduce automat o cheltuială cu „impozitul pe profit” la nivelul impozitului minim. Mai mult, impozitul suplimentar aplicat sectorului bancar, dincolo de obligația de plată a impozitului pe profit, înseamnă o povară fiscală suplimentară. Tendința de creștere a taxării capitalului s-a accentuat recent prin creșterea impozitului pe dividende de la 10% la 16%, începând cu 2026.

În același timp, există intenția de a reforma sistemul de facilități fiscale pentru încurajarea activităților de cercetare-dezvoltare la nivel național. Totuși, rămâne de văzut impactul pozitiv al acestei reforme, deoarece cadrul fiscal general actual ridică semne de întrebare privind competitivitatea României în regiune și costul fiscal devine un criteriu din ce în ce mai important în decizia de investiții, cu potențialul de a influența negativ randamentul unor proiecte viitoare.”, a menționat Lucian Dumitru, Tax Partner, Forvis Mazars în România.

Administrarea fiscală digitală câștigă tot mai mult teren

Tot mai multe țări promovează conformarea fiscală prin digitalizare. Remarcabil este faptul că Ungaria și România au introdus sisteme e-TVA care permit completarea automată a declarațiilor de TVA, pe baza datelor din facturile transmise în timp real. Alte instrumente digitale consacrate - precum casele de marcat electronice și platformele de raportare a facturilor - consolidează în continuare infrastructura de conformare.

Impozitarea la nivel de grup, care permite raportarea fiscală consolidată pentru entitățile afiliate, este disponibilă în Austria, Germania, Polonia, România, Ungaria și alte jurisdicții, simplificând astfel administrarea fiscală pentru multinaționale. Unele state, precum Ungaria și Letonia, nu aplică o reținere la sursa generală asupra veniturilor din capital, ceea ce le diferențiază de norma regională.

„România a implementat în ultimii ani o serie de instrumente digitale menite să îmbunătățească colectarea taxelor la bugetul de stat. Printre acestea se numără RO e-Factura, RO e-Transport, SAF-T, precum și conectarea caselor de marcat la sistemul ANAF. Aceste instrumente s-au generalizat în 2025, odată cu extinderea obligației de depunere SAF-T și pentru contribuabilii mici. În acest context, următorul pas esențial pentru ANAF este să investească în soluții eficiente de analiză a volumului mare de date colectate, pentru a crește gradul de colectare – care rămâne cel mai scăzut din regiune – și, implicit, pentru a contribui la reducerea deficitului bugetar. În lipsa acestei capacități analitice, majorarea cotelor de TVA de la 5%/9% la 11% și de la 19% la 21% risca să nu genereze impactul așteptat asupra veniturilor bugetare.”, a declarat Bianca Vlad, Tax Partner, Forvis Mazars în România.

Impozitul minim global: impulsul politic continuă

14 țări incluse în ghid - printre care Austria, Polonia, România și Ungaria - au implementat regulile Pilonului II al OCDE, stabilind o cota minimă efectivă de impozitare de 15% pentru grupurile multinaționale cu venituri anuale ce depășesc 750 de milioane de euro. Deși complexitatea conformării fiscale crește, această schimbare reflectă o aliniere globală mai solidă. În contrast, economii majore precum Statele Unite, China și India nu au adoptat acest cadru, ceea ce ridică semne de întrebare privind convergența pe termen lung.

„Implementarea regulilor Pilonului II al OCDE de către România marchează un angajament clar față de alinierea la standardele fiscale internaționale. În același timp, recenta retragere a Statelor Unite ale Americii din proiectul Pillar 2 reprezintă un moment de cotitură, generând incertitudini privind viitorul acestui cadru pentru grupurile multinaționale vizate de legislație. Ne așteptăm ca, în perioada următoare, Uniunea Europeană să clarifice dacă și în ce mod se va aplica impozitul minim global.”, a menționat Liviu Gheorghiu, Tax Partner, Forvis Mazars în România.